

Visitasforedrag ved bispevisitas i Løvstakksiden

7. februar 2016

Biskop Halvor Nordhaug

Visitaforedrag ved bispevisitas i Løvstakksiden

7. februar 2016

Kjære menighet!

Det er flott å avslutte visitasen her under alterbildet av Kristus midt blant folket på Løvstakksiden. Vi ser mennesker fra mange sosiale lag og yrker som samler seg rundt den oppstandne Kristus. Her ser vi menighetens visjon for våre øyne: Løvstakksiden menighet – et hjem i ditt nærmiljø.

En diakonal menighet

Når jeg nå skal oppsummere visitasen i dette visitaforedraget, som er blitt til i samarbeid med kirkefagsjef Tore Skjæveland og etter samtale med domprost Jan Otto Myrseth, er hovedinntrykket: Dere er en diakonal menighet.

Her på Løvstakksiden, med sin spesielle sosiale sammensetning og mange utfordringer, har menigheten maktet å finne samarbeidspartnere og diakonale arbeidsformer slik at dere er med å skape en bedre bydel. En av utfordringene er det flerkulturelle. Vi var på skolen og møtte elever og lærere, og byråd Erlend Horn til samtale om utfordringene og satsingene. Det er spesielt når 70% av skoleelevene har et annet språk enn norsk hjemme. Da er det flott at menigheten har en flerkulturell kvinnegruppe, norskkurs og at man i trosopplæringen inviterer alle barn, ikke bare de som er døpte og tilhører kirken. Slik bygger man dialog og fellesskap.

Menigheten møter også de sosiale utfordringene i å skape et godt nærmiljø ved lavterskeltilbud som en ukentlig vegetarmiddag i Solheim kirke i samarbeid med Bærekraftig liv, der kommer det mange, og middager i miljøstuen, som jeg selv fikk oppleve, sammen med etat for boligforvaltning. I tillegg har man besøkstjeneste og eldrearbeid.

Jeg vil spesielt trekke fram den innsatsen som diakonen gjør, den står det respekt av. Men det gjør seg ikke alene, det er nødvendig med medarbeidere som kan være en del av arbeidet og gjøre en innsats.

Ulønnede frivillige medarbeidere

Som en diakonal menighet må dere arbeide videre med å fostre medarbeidere, å finne en plass for alle der de kan høre til. Det er viktig å ta vare på de medarbeiderne dere har og utruste dem til tjeneste og invitere nye inn i fellesskapet.

Mange har sagt at det er vanskelig på Løvsakksiden å bygge opp et kontinuerlig arbeid, fordi folk bor så kort tid og det er vanskelig å tenke langsiktig. Men slik er det urbane livet. Tenk positivt: Vi skal være et hjem i nærmiljøet også for dem som bor her kort tid. Uansett hvor lenge de blir og hvor de drar, skal de få med seg noe verdifullt fra tiden her.

Gudstjeneste

Alterbildet forteller oss at gudstjeneste er mennesker samlet om Kristus i bønn og lovprisning. Gudstjenesten skal være navet i menigheten, vi møtes for å tilbede den treenige Gud, for å gi Gud ære og for å styrke troen. Så går vi sammen med Kristus ut til hverdagen på Løvsakksiden.

Nå er ikke gudstjenesteoppmøtet så verst på Løvsakksiden, men det er heller ikke noe å skryte av. Jeg er glad for at det er noen som går regelmessig til gudstjeneste og kjenner at gudstjeneste er deres hjem, men dessverre blir det færre. Jeg har hørt om enkelte stusselige gudstjenester med få til stede. Det må vi arbeide for å unngå.

Løvsakksiden er èn menighet, og det har den vært i 15 år. Jeg tror, og det tok vi opp på strategimøtet torsdag kveld med stab og menighetsråd, at det ikke er nødvendig å ha parallelle gudstjenester i de to kirkene og er det heller ikke naturlig. Det gjelder også på høytidsdager. Det er bedre at menigheten samles til felles festgudstjeneste enn å sitte adskilt i mindre flokker på to steder. Gudstjenestene som allerede er planlagt går som de skal, men fra og med neste gudstjenesteliste forordner jeg nå en rytme uten parallelle gudstjenester, heller ikke til jul og påske.

Noen frykter kanskje at dette betyr en forberedelse for avvikling, men det er tvert imot en forberedelse på oppblomstring og vitalisering. Vitale menigheter som samles til fest i kirken er den beste strategi mot reduksjon. Derfor gjelder det å ha en fornuftig strategi for bruken av de to kirkene. Dersom man for

eksempel synes at Solheim passer bedre for familiegudstjenester, så legger man de fleste der, slik dere allerede som gjør, og finner andre typer gudstjeneste som passer bedre her i St. Markus. Hvordan det skal gjøres i detalj overlater jeg til dere, men gudstjenesteforordningen for Løvstakksiden heretter er en gudstjeneste på alle søn- og helligdager, og dere fordeler dem mellom kirkene.

Et eksempel på bruken av St. Markus kirke er «Joint service». Det er et flott, synlig uttrykk for kirkens universelle karakter. Disse felles gudstjenestene med BIM, den afrikanske og kinesiske menigheten er et velkomment bidrag til kirkelivet her i Bergen. Jeg foreslår også at dere inviterer inn Pionerkirken, som dere allerede har Alpha-kurs sammen med, inn i samarbeidet om denne gudstjenesten. St. Markus har på denne måten fått en identitet som en internasjonal kirke i Bergen. Og om et halvt år når broen over Damsgårdssundet kommer, blir jo denne kirken enda mer sentral i byen.

Involvering i gudstjenesten er en god ting. Men jeg skjønner at dette med å skaffe medliturger kan være vanskelig. Mitt råd er: Legg dere på et nivå som fungerer, og ikke er for slitsomt. Apropos involvering, dere hadde et gudstjenesteutvalg i sving under innføringen av den nye liturgien. Kanskje kan dette vekkes til live igjen, så blir det flere som kan være med å planlegge gudstjenesten, og flere som kjenner ansvar sammen med prest og kantor.

Kirkemusikk

Noe som virkelig løfter gudstjenesten er kirkemusikken, og det har vi opplevd i dag på en fantastisk måte. Dere har en dyktig kantor og forsangere på de fleste gudstjenester. Dere har også barnekor og et Soul-Children kor og et pre-Soul-Children kor og dere arrangerer musikk-gudstjenester. I tillegg har dere også konserter med eksterne kor og musikere. Veldig bra!

Voksenarbeid

Dere skal få skryt for at dere har et godt voksenarbeid. Her er det husfelleskap som samles i hjemmene, Alphakurs sammen med Pionerkirken og nystartet Felleskap med bibel og bønn som møtes annenhver uke. Slik bygger dere felleskap og styrker kristen kunnskap og tro.

Trosopplæringen, barne- og ungdomsarbeidet

Trosopplæringen har spesielle utfordringer. Det er en folkerik menighet, men når det er så få barn i menigheten, blir også de økonomiske overføringene små. Men dere har allerede fått til mye på bare en 15% stilling. Her er babysang, lys våken og skolestartgudstjeneste og tiltak for to, fire og femåringer. Det er flott!

Jeg vil også heie på konfirmantarbeidet. Jeg møtte konfirmantene på torsdag, og de var veldig positivt innstilt. Det er viktig at de ikke forsvinner etter konfirmanttiden. Ta vare på dem. Er det vanskelig å få til et eget ungdomsarbeid her, kan de jo ledes over til ungdomsarbeidet i St.Jakob

Barnekoret er allerede nevnt. Det har vært vanskelig å dette stabilt. Kanskje vil det bli lettere hvis dere legger barnekoret inntil vegetarmiddagen som arrangeres i samarbeid med Bærekraftig Liv? Det kan være en god måte å arbeide inn mot hele familien.

Økonomi og givertjeneste

I arbeidet med å legge en trosopplæringsplan har Løvstakksiden gode ressurser, selv om menighetspedagogstillingen er liten. Dere prøvde jo å få til en 30% stilling, men måtte begrense den til 15%. Kan det likevel være mulig å få til noe mer? En mulighet kan være å finne midler sammen med BKF til ekstra satsing i form av et prosjekt i oppstartsfasen. Samtidig kan dere benytte prosjektfasen til å styrke givertjenesten slik at stillingen kan holdes på samme nivå etter prosjektperioden.

Jeg vet at det kan være tyngre å få i gang en stor givertjeneste i en bydel med inntektsnivå som Løvstakksiden, men vær kreative og gi ikke opp! Det må forkynnes fram at det å gi er en viktig del av det å høre til.

Internasjonalt arbeid

I dag har vi vært med på en «Joint service», som er en manifestasjon av bredden i den kristne kirke. Disse gudstjenestene trenger en fleksibilitet, samtidig trenger man også en grunnagenda som gjør samarbeidet med de ulike involverte lettere, også for presten som leder gudstjenesten. Jeg tror at samarbeidet mellom Løvstakksiden og BIM beriker begge parter og gjør noe positivt med menigheten og fellesskapet her.

Takk

Til slutt vil jeg si takk for en god visitas med mange fine opplevelser! Det er mye varme i denne menigheten, og det har jeg merket disse dagene.

Jeg vil takke for visitasmeldingen, den er god og innholdsrik og en praktfull trykksak. Her har sokneprest Arnulf stått særlig på, og for dette arbeidet fortjener han stor takk.

Så vil jeg rette en varm takk til begge prestene, til menighetsrådet og alle i staben, for den helhjertede tjenesten dere gjør for menigheten. Ikke mindre takk fortjener de frivillige medarbeiderne, uten dere stopper menigheten! Takk skal også gå til BKF for det dere gjør til beste for menigheten, og særlig for at presteboligen i Solheim kirke nå skal omgjøres til tjenlige kontorer! Takk også til prostens som har vært med å tilrettelegge og planlegge visitasen, og som har vært med hele veien, og er biskopens utstrakte arm til Løvstakksiden når jeg ikke er her.

Og så noen utfordringer til dere, som oppsummerer denne visitasen:

- Gå til gudstjenesten regelmessig, både for deres egen skyld og for å gi Gud ære!
- Vis at dere er én menighet, og gå på gudstjenester i begge kirker og ikke bare i den nærmeste!
- Dere må kalle, utruste og ta vare på frivillige ulønnede medarbeidere!
- Det trengs en større givertjeneste. Givergleden må forkynnes fram og mennesker må utfordres til å bidra!
- Dere bør undersøke om det er muligheter, med givertjeneste og sammen med BKF, til en større trosopplæringsstilling!

Med disse utfordringene takker jeg for meg og reiser fra Løvstakksiden med mange flotte inntrykk¹. Må Guds velsignelse være over Løvstakksiden menighet så mange kan få oppleve den som et hjem i sitt nærmiljø.

Bjørgvin bispestol, 7. februar 2016

Halvor Nordhaug

TIRSDAG 2. FEBRUAR

Biskop Halvor Nordhaug sammen med domprost Jan Otto Myrseth og kirkefagsjef Tore Skjæveland startet visitasen med **møte med staben** i Solheim kirke. Administrasjonsleder Steffen R. Wulfsberg ønsket velkommen og diakon Kari Vestbøstad åpnet med søndagens tekst og bønn. Biskopen fortalte om visitasen og bad staben dele en glede og en utfordring. Deretter hadde biskopen **samtaler** med kapellan/prest i BIM Kristin Løddøen Hope, diakon Kari Vestbøstad, kantor Mariko Takei Myksvoll og sokneprest Arnulf Sandvik. Det var **kontorvisitas** og befaring i den gamle presteboligen/tilbygget i Solheim kirke med kirkebyggsjef Arne Tveit fra BKF og konstituert kirkeverge Bjørg Sveinall Øgaard.

Etter en ettermiddagspause var det **møte med Bergen Internasjonale menighet** og middag i menighetsalen i St. Markus med menighetsrådet i BIM, 30% prest i BIM Kristin Løddøen Hope og biskop, prest og kontorleder på besøk fra Southwark i London, domkirkens vennskapsmenighet.

ONSDAG 3. FEBRUAR

Den planlagte **turen i Løvtien** ble avlyst på grunn av vær og føreforhold og dagen startet med **spørretime i 10. klasse på Ny Krohnborg skole**. Det var omvisning på bydelssenteret som er bygd sammen med skolen og **orientering ved rektor** Jan Ove Johansen om skolen som har over 70% elever med ett annet morsmål enn norsk. Biskopen **møtte kommunen** ved byråd Erlend Horn og spesialrådgiver Mary Økland som orienterte om kommunens satsing på Løvtakksiden.

Biskopen besøkte **Hyggestunden/Eldretreff** med lunsj i Solheim kirke. Prest Audun Hellemann og folk fra Nappane avrusningssenter som hadde program. Så var det spasertur og **sightseeing** i Solheimsgaten, Solheimsviken, Damsgårdsveien og rustilbudet Straxhuset før **middag på Miljøstuen** ved St. Markus kirke. Det var orientering fra samarbeidspartnerne ved Bente Dahl fra Etat for boligforvaltning og Hans Teige fra Diakoniet i St. Markus. Deretter var det **møte med Bærekraftig liv på Løvtakksiden** i deres lokaler og orientering ved Kristin Rivenes og Grethe Alice Lindtjørn.

Etter en pause var det **Kveldsgudstjeneste i Solheim kirke** der kapellan Kristin Løddøen Hope forrettet før det var **Medarbeiderfest** i menighetsalen i Solheim kirke ledet av menighetsrådsleder Berit Eggen Solstad og administrasjonsleder Steffen R. Wulfsberg. Det var underholdning ved Rolf Olsen og Frank Damm som har vokst opp i ungdomsforeningen i St. Markus, innlegg av Åsta Årøen om nærmiljøet på Løvtakksiden. Biskopen hadde appell om frivillighet og medarbeiderskap og ble intervjuet av menighetsrådsleder. Dagen ble avsluttet med et måltid med **internasjonal mat**.

TORSDAG 4. FEBRUAR

Biskopen **møtte prostiets prester** i St. Markus kirke til **morgenmesse** forrettet av domprosten Jan Otto Myrseth med andakt ved sokneprest Arnulf Sandvik. Prestene delte en glede og en utfordring før biskopen holdt foredrag om: Religionsmøte ved kirkelige handlinger. Deretter var det felles betasuppe med rundstykker før **møte om trosopplæring og diakoni** i menighetsalen i St. Markus med kapellan Kristin Løddøen Hope, menighetspedagog Heidi Husevåg fra trosopplæring og diakon Kari Vestbøstad og diakonutvalget fra diakoniarbeidet.

Etter en middagspause var biskopen med kapellanen på **konfirmantundervisning** i St Markus før **samrådsmøte** med menighetsråd, stab og BKF i menighetsalen i Solheim kirke. Domprosten ledet

---

møtet som startet med andakt ved kirkefagsjefen. Biskopen takket for ei flott melding og det ble samtale om tema fra meldingen:

- Gudstjenesteliv: Det er liten kjerne som går regelmessig. Snittet er 43, men det inkluderer BIM, der er det er 25 i snitt, så det er noe høyrere. (Landsgjennomsnittet er 100). Det er få dåp og få konfirmanter og få familiegudstjenester, 5 er det litt lite. Biskopen: Det er ingen gode grunner til å kjøre dobbelt hver søndag. Fra og med neste gudstjenesteliste setter en opp uten doble gudstjenester, også i høytidene, Heller en festgudstjeneste enn to glisne.
- Involvering: Kirkekaffe etter hver gudstjeneste. Ryktet går om en trivelig stund og virker tiltrekkende på nye. Soknepresten: Kirkeverter har vi slitt med. Vil gjerne ha et gudstjenestevalg. Er redd for å slite ut de som er medliturger. Utfordring at vi er en transittmenighet, folk, også i menighetsrådet flytter fordi de trenger en større leilighet.
- Fellesgudstjenester: En søndag i måneden med BIM, Afrikansk fellesskap og kinesiske kristne fellesskap. Felles er positivt, men det er arbeidskrevende, dobbelt så mye som vanlig, det er kulturforskjell og språkforskjeller. Biskopen: Fellesgudstjenester er et vitnesbyrd om at kirken er internasjonal. Her burde også pionerkirken inkluderes.
- Trosopplæring: Små barnekull, 325 mellom 0 og 18 år. Derfor får man lite midler 15 % stilling. Det er positivt at det er tiltak som er i gang bl.a. for toåring og skolestartgudstjeneste.
- Givertjeneste: Den er nå 6000 i året og det er mange sporadiske gaver. Biskopen: Menighetene må skaffe seg penger for å nå sine mål. Det er en stor utfordring å få til arbeid med så små stillinger, 15% er mindre enn en dag i uken. Dere kunne utvide dersom det var en givertjeneste med fart i. Dette må dere forkynne og organisere fram så dere får midler til trosopplæringen. Kan det lages et prosjekt sammen med BKF i en overgangsfase?
- Diakoni: Diakonstilling delt mellom Løvestakksiden og BIM. Tradisjonell diakoni og norskkurs og flerkulturelle kvinnegruppe og mange middager. Biskopen: Dere er en svært diakonal menighet, og den mest middagsspisende menighet jeg har visitert. Domprosten: diakonstillingen er anerkjennelse fra kommunen. Men hvordan kan flere frivillige aktiviseres?
- Kirkemusikk: 70% kantor. Her skjer det mye gledelig. Flott at dere har forsangertjeneste. En nøkkel er å få med barnekor, da kan man dra folk til gudstjenesten, men det er utfordrende å lage familiekor, de varer ikke, fordi folk flytter. Markus har flott orgel og flygel til konserter.
- Fellsesskapstilbud: Unge voksne har vi ikke lenger. Fjorårskonfirmanter lykkes det ikke å samle. Kan man samarbeide, f.eks. med St, Jakob? Det var en stor St. Markus ungdomsklubb og det har et stort leirsted fra 70-tallet som blir ikke brukt, det er inn til stølsheimen.
- Eiendom: Raus kommune, men for lite i forhold til behovet. Har brukt 6,2 mill på Solheim i 2015 taket og vinduene tett. Ny kirkeløper er snart på plass. BKF har fått positive signal om å overta presteboligen i Solheim i bytte mot tomten under presteboligen i St. Markus.
- Informasjon: Det er viktig at det finnes informasjon på nettet. Menighetsblad er viktig i et lokalmiljø. Bra at soknepresten har en prekinside, vil oppmuntre dere til å være aktive på nettet, unge forholder seg til dette.
- Gravplass: Solheim kapell. Ikke så mange gravferder, ca 50 seremonier i kapellet i året. Har en menighetsal der de etiopiskortodokse holder til. Hva skal gjøres med det? Skal Solheim kirke ta over noen gravferder? De fleste vil nok flyttes til Møllendal. Beslutning er ikke tatt.

SØNDAG 7.FEBRUAR

Visitagudstjenesten i St. Markus kirke var felles for Løvtakksiden menighet, Det kinesiske kristne fellesskap og BIM med mange involverte. Biskopen prekte over dagens tekst (Luk 18,31-34) og forrettet nattverden på engelsk sammen med kapellanen. Sankta Sunniva kammerkor og pre-Soul Children sang. Under **kirkekaffen** i menighetsalen holdt biskopen sitt **visitaforedrag**.